

STS d'11 d'abril del 2024, recurs 197/2023

És incompatible el treball amb el cobrament d'una pensió per incapacitat permanent absoluta o gran invalidesa (accés al text de la sentència)

El TS resol **si és compatible el treball per compte aliè o per compte propi amb la percepció d'una pensió per incapacitat permanent absoluta o gran invalidesa.**

La importància d'aquesta sentència rau en què modifica el criteri de compatibilitat total que defensava el TS des de la seva sentència de 30 de gener de 2008 (recurs 480/2007) i que es fonamentava, particularment, en què aquesta compatibilitat afavoria la inserció laboral de persones amb discapacitat.

Tanmateix, en aquesta sentència del 2024 **el TS rectifica expressament aquest criteri**, d'acord amb els arguments següents:

- L'art. 198.2 LGSS comporta que **els treballs compatibles** amb les pensions per incapacitat permanent absoluta i gran invalidesa **són els que tenen un caràcter marginal** i de poca importància, que no requereixen donar-se d'alta al sistema de Seguretat Social, ni cotitzar.
- La regulació vigent defineix la incapacitat permanent absoluta com aquella que inhabilita completament el treballador per a qualsevol professió o ofici.
- **La finalitat genèrica de totes les prestacions del sistema de Seguretat Social és pal·liar situacions de necessitat** dels ciutadans o, més concretament, dels afiliats al sistema. Aquest sistema es finança amb aportacions d'empreses i treballadors i també amb transferències dels pressupostos generals de l'Estat. I amb aquests recursos, sempre limitats, el sistema estableix el règim jurídic de cada prestació que inclou tant la protecció a atorgar com el règim de compatibilitats. Aquesta normativa ha de ser interpretada, per tant, en funció del disseny constitucional i legal del sistema i d'acord amb els principis de suficiència de les prestacions i l'equilibri financer.
- **Les prestacions per incapacitat permanent intenten substituir la manca sobrevinguda de rendes del treball derivada de la impossibilitat de treballar que es produeix com a conseqüència de la situació incapacitant.** És a dir, la pensió se satisfà precisament per compensar la pèrdua d'ingressos provinents de l'exercici de l'activitat professional del treballador. Admetre la compatibilitat entre pensió i treball significava, en molts casos de prestació de serveis per compte aliè, una ocupació que podria haver cobert un treballador aturat que percebia la prestació pública per atur i que sí que resulta incompatible amb aquest nou treball. Per tant, **el beneficiari de la pensió d'incapacitat permanent seguia percebent rendes del treball, mentre que la Seguretat Social abonava dues prestacions: una d'incapacitat al propi beneficiari i una altra d'atur.** Això és **contrari a la lògica i a la sostenibilitat del sistema de prestacions públiques de protecció social**; i també al principi de solidaritat que impregna i informa la concepció constitucional i legal de la Seguretat Social, en la mesura que una mateixa persona -impossibilitada normativament per a l'exercici de qualsevol professió o ofici- compatibilitza una pensió pública amb les rendes derivades del treball que desenvolupa.
- **Si les noves tecnologies informàtiques i l'ús de la intel·ligència artificial**

poden permetre a persones amb serioses dificultats somàtiques la realització de treballs amb l'ajut d'aquests instruments, la solució no ha de ser la compatibilitat de les rendes del treball amb la prestació pública que compensa la incapacitat; sinó, al contrari, la revisió del sistema d'incapacitats en general i, específicament, potenciar les capacitats i la consecució de rendes derivades del seu esforç i treball al marge de la pensió pública, la finalitat de la qual és substituir les rendes que no existien.

- El sistema de protecció social en general i les polítiques d'assistència social, en particular, posseeixen i han d'arbitrar nous mecanismes tendents a la reinserció sociolaboral de les persones amb discapacitats per al treball, a través de programes i activitats destinades a incrementar-los les capacitats laborals, sense que calgui substituir-les amb aportacions prestacionals incompatibles amb aquells treballs, inclosos a l'àmbit de la Seguretat Social que permeten l'obtenció regular de rendes derivades del treball.

Cal tenir en compte que, atesa la transcendència pràctica que té aquesta sentència per a totes les persones que, actualment, compatibilitzen una pensió d'incapacitat permanent absoluta i gran invalidesa amb un treball, **es pot acudir al criteri de gestió 11/2024 de la Subdirecció General de Ordenación y Asistencia Jurídica.**